



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.



۲۰۱۹/۰۴/۱۵

فدامحمد نومير

پټه خزانه په پټه خزانه کي

دا په گوته او څرگنده ده ، چې پټه خزانه د پښتو او پښتنو يوه قيمت بها لرغونې او تاريخي زيرمه ده . چې په ۱۱۴۱ هجري - قمرې کال د شاه حسين هوتک ابن حاجي ميرويس خان هوتک د شاهي دربار دمنشي محمد هوتک ابن محمد داود هوتک د څيرونو ، پلټنو، زيار او زحمت گاللو په نتيجه کي تدوين او تکميل سوې ده . دا کتاب (پټه خزانه) د پښتو او پښتنو تاريخي وجودي قدامت د ۱۳۹ هجري - قمرې کال څخه سوونه کلونه مخکي رسوي ، چې ددې کتبي لرغوني تاريخي سند او وثيقي څخه انکار او يا ورکي شک د لمر د وجودي واقعيت څخه انکار او سترگي پټول دي . اودا په گوته کوي چې د پټي خزاني د منکرينو او شکاکينو په سترگو او غورو باندي پريږي د کيڼي ، بغض ، عناد ، حسادت ، ناپوهي او دښمني پردي غوړيدلي دي ، او زروونه يي داسي لاک او مهر سوي دي چې هيڅ واقعيت نه سي منلای .

د تاريخ د علم پوهانو اود تاريخ څيړني صلاحيت لرونکو څښتنانو ته داهم جوته او د لمر تر سترگي روښانه ده ، کله چې يوو قوم په سونو سونو کلونه حکومتونه وچلوي، دولتونه او حکومتونه تاسيس او تشکيل کړي ، په سيمه کي دختيځ او لوييځ په لور ستره امپراطوري وغځوي . ايا د تاريخي واقعيتونو د قضاوت په حکم به دا ناممکنه او ناشوني وي ، چې داسي يوو فاتح قوم دي تاريخي لرغوني ژبه لرغوني کلتور، لرغوني تاريخ ، لرغوني ادب او لرغوني ثقافت ونلري .

د تاريخي شواهدو، اسنادو او وثايقو په رڼا کي پښتون او پښتون قوم په زرگونه زرگونه کلونه په کومه خاوره چې اوس مېشت او استوگن دی ، مېشت او استوگن وو ، مېشت او استوگن به وي . دلته يي ستر ستر حکومتونه او دولتونه تشکيل کړي دي ، چې څرگندي بيلگي او مثالونه يي غوري ، لودي ، سوري ، هوتکي او ابدالي حکومتونه او دولتونه دي . هند او فارس يي د شاه زلمو د اسونو تر سوو لاندې وو . ولي هغوی چې د پښتون او پښتون قوم سره ذاتي بغض ، عناد ، تعصب ، کينه ، حسد او دښمني په زړه کي پالي ددې ټولو تاريخي واقعيتونو سره سره د خپل جهل په بنياد انکار کوي . او دخپل بخل او حسادت د اور په لمبو کي هسي لکه اوسپنه خوتيري او را خوتيري . او کله چې د تاريخ په پاڼو کي د پښتون قوم د شاه ځلمو سر بنډني او شهکاري د سر په سترگو ولولي ، نو لويه تبه ورباندي راسي ، ځکه نو په پرتو او هډيان ويلو پيل وکړي . ځکه يي نو د خپل ابخلي (ابخل) طبيعت ، عادت ، اصليت او خصلت په درلودلو سره په پښتون او پښتون قوم هغه څه نه لوريري ، کوم چې الله سبحانه وتعالی په دې سپيڅلي او غيور قوم باندي لورولي دي .

اغيارو او غمازو ته دا واقعيت ښه څرگند او په گوته دی ، چې پښتون قوم د تاريخ په اوږدو کي د افغانستان د ژوندي پاته کيدو او پايښت لپاره هر څه بايللي دي . چنگيزي ، صفوي ، مغولي ، او انگرېزي تاراک يي هر څه له مينځه وړي دي . او څه چې د نيواکگرو له تاراک څخه په کومو کنډوالو کي پاته سوي دي، او کوم چې نن او سبا د کنډوالو څخه راوځي ، د پښتون قوم قسم خورلي دښمنان ورته د شک او ترديد په سترگو کوي ، او هم دا دی چې په عربي کي داسي افرادو ته ((ابخل الرجال في العلم)) او ((ابخل الرجال في التاريخ)) وايي .

ددې لپاره چې د اصل موضوع (پټه خزانه په پټه خزانه کي) نه يم بهر سوې ، خپل اصل مطلب ، موضوع او مدعا ته راگرځم . نو که چيري په پوره دقت ، غور او بيله تعصب څخه د شاه حسين هوتک د دربار د منشي (محمد هوتک) او زمورن په لاس کي موجود اثر (پټه خزانه) ته نظر واچول سي ، دمحمد هوتک د علم ، پوهي ، قلم ، تودوا الامانات او علمي درايث شهکار د وارايه پکي ځليږي ، هغه (محمد هوتک) په پټه خزانه کي بله د قيمتي جواهراتو خزانه خوندي ساتلی ده ، چې پښتون ، پښتون قوم ، د تاريخ او لرغونو اثارو پوهانو ته يي په پټه خزانه کي د يوې بلې خزاني درک لگولی دی .

او هغه داچې ارواحبناد ، جنت مکان محمد هوتک په پټه خزانه کي دداسي کتابونو يادونه کوي ، کوم چې دده (محمد هوتک) وړاندي او نه وروسته يي ذکر او يادونه سوي ده . چې زه يي دلته د پټي خزاني د متن څخه يوو په يوو د لوستونکو د پام اوتوجه لپاره راباسم:

د پاڼو شميره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پټه له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له رايرلو مخکي په خبر و لولئ

- ۱- شيخ متي عليه رحمه ، غورياخيل سربني صاحب د کتاب (د خدای مينه) .
 - ۲- شيخ کټه عليه رحمه ، متي زى غورياخيل صاحب د کتاب (لرغوني پښتانه) .
 - ۳- محمد بن علي بستي عليه رحمه صاحب د کتاب (تاريخ سوري) .
 - ۴- بنکارندوى عليه رحمه ، صاحب تاريخ سوري وايى چي بنکارندوى د اشعارو کتاب درلودى ، او کومه قصيده چي د بنکارندوى په پټه خزانه کي ليدل کيږي ، صاحب د تاريخ سوري د بنکارندوي عليه رحمه له کتاب څخه نقل کړى ده .
 - ۵- شيخ المشايخ بستان بريخ عليه رحمه ، صاحب د کتاب (بستان الاوليا) .
 - ۶- کامران ابن سدوخان عليه رحمه ، صاحب د کتاب (کلید کامراني) .
 - ۷- خواجه نعمت الله هروي نورزى عليه رحمه ، صاحب د کتاب (مخزن افغاني) .
 - ۹- محمد رسول کلاتوال هوتک عليه رحمه ، صاحب د کتاب (بياض) .
 - ۱۰- دوست محمد کاکړ عليه رحمه ، صاحب د کتاب (غرغښت نامه) .
 - ۱۱- خوشحال خان خټک عليه رحمه ، صاحب د اشعارو دديوان ، د هدايه پښتو ژباړن او هم صاحب د گڼ شمير تاليفاتو چي نن ورځ په هر کتابتون کي موندل کيدای سي .
 - ۱۲- زرغون خان نورزى عليه رحمه د نوزاد ، صاحب د کتاب (ساقی نامه) په مثنوي .
 - ۱۳- بابرخان عليه رحمه د دوست محمد کاکړ عليه رحمه پلار ، صاحب د کتاب (تذکره غرغښت) .
 - ۱۴- عبدالرحمن بابا عليه رحمه ، صاحب د اشعارو د ديوان چي د هيواد (افغانستان) دننه او دافغانستان څخه بهر هر چيري موندل کيږي ، داسي پښتون به وه نه موندل سي ، چي د عبدالرحمن بابا د اشعارو ديوان په کور کي ونلري .
 - ۱۵- شيخ محمد صالح عليه رحمه ، صاحب د اشعارو د کتاب (تحفه صالح) .
 - ۱۶- افضل العلماء ملا يارمحمد هوتک عليه رحمه ، د شاه حسين هوتک استاد ، صاحب د کتاب په فقه کي (مسايل ارکان خمس) .
 - ۱۷- شاه حسين هوتک عليه رحمه ، صاحب د پټي خزاني (محمد هوتک) ليکي : چي پادشاه ظل الله شاه حسين هوتک د اشعارو ديوان درلود ، متاسفانه چي د ديوان د نوم ذکر يى نه دی سوى .
 - ۱۸- امام جامع کندهار ملامحمد بونس توخي عليه رحمه ، صاحب د کتاب (جامع فرايض) .
 - ۱۹- ملا زعفران ترکى عليه رحمه ، په حکمت ، رياضي او طب کي صاحب د کتاب دی (گلسته زعفراني) .
 - ۲۰- عبدالقادر خټک عليه رحمه ، د خوشحال خټک زوى دی . صاحب د زيات شمير کتابونو د تاليف دی ، د اشعارو ديوان لري . د پټي خزاني صاحب (محمد هوتک عليه رحمه) د عبدالقادرخان خټک عليه رحمه په برخه کي ليکي : چي عبدالقادرخان خټک صاحب د دي کتابونو (نصحت نامه) ، (حديقه خټک) ، (په پښتود اشعارو د ديوان) دی . او د شيخ مصلح الدين سعدي گلستان يي په پښتو ژباړلى دی .
 - ۲۱- ملا پيرمحمد هوتک عليه رحمه ، صاحب د کتاب (افضل الطرايق) او (القرايض في ردالروافض) .
 - ۲۲- بابوجان بابى عليه رحمه ، صاحب د کتاب (قصص العاشقين) .
 - ۲۳- ريدي خان مهمند عليه رحمه صاحب د کتاب (محمود نامه) ، چي په دي کتاب کي د گرکين خان گرجي د وژلو او د اصفهان د فتوحاتو نقلونه ټول بکيني سته .
 - ۲۴- ملا محمد عادل بريخ عليه رحمه ، صاحب د کتاب (محاسن الصلوه) .
 - ۲۵- ملا محمد فاضل عليه رحمه د ملا محمد عادل بريخ عليه رحمه پلار ، صاحب (روضه رباني) . ۲۶-
 - ملا محمد حافظ بارکزی عليه رحمه ، صاحب د کتاب (تحفه واعظ) .
 - ۲۷- ملا نورمحمد غلجى عليه رحمه ، په غلجو کي توخى دی . صاحب د کتاب (نافع مسلمين) .
 - ۲۸- محمد هوتک عليه رحمه ، صاحب د کتاب (خلاصه الفصاحه) ، (خلاصه الطب) اودا په لاس کي دجواهراتو څخه مالامال (پټه خزانه) .
 - ۲۹- شيخ امام الدين خليل غورياخيل عليه رحمه ، صاحب د کتاب (اولياي افغان) .
 - ۳۰- زرغونه عليه رحمه د ملا دين محمد کاکړ لور ، صاحبه د کتاب (بوستان د پښتو) . د شيخ مصلح الدين سعدي عليه رحمه د بوستان ، ژباړه په پښتو نظم باندې .
- د يادولو وړ ده چي په پټه خزانه کي د څلورڅلوپښتو نارينه و شاعرانو د خزاني د کاتب په شمول او د شپږ تنو بيبيانو شاعرانو د ژوند حالات د هغوى د شعر د نموني سره ذکر سوي دي ، چي هر يو يي ځانته ځانگړي د اشعارو ديوان لري ، او ځني يي د اشعارو دديوان په څنگ څنگ کي نور تصنيفات هم لري ، کوم چي پورته ما د پټي خزاني د متن څخه را ايستلي دي ، که چيري زما عاجز بنده څخه دا د قيمتي جواهراتو د خزاني په برخه کي کومه تيرورتنه سوي وي ، د لوستونکو او پوهانو مي هيله ده چي زما د سهوي او تيرورتنې بڅښنه راته وکړي .

و من الله التوفيق

د پاڼو شميره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارى ته رابولي. په دغه پټه له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلپکنی د ليکنيزې بنې پاروالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکي په څير و لولئ